

1. [REDACTED]
2. [REDACTED]
3. [REDACTED]
4. [REDACTED]
5. [REDACTED]
6. יותם בן הלל, עו"ד, ת.ז. 1 [REDACTED]
על ידי ב"כ עוה"ד יותם בן הלל ו/או ליאורה בכור
מרמי הסורג 2, ירושלים 9414502
טלפון: 02-5661388; פקסי: 02-5663002
דוא"ל: yotam@bbhlaw.co.il

העותרים

נ ג ד

1. מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית
2. מתאם פעולות הממשלה בשטחים
3. המינהל האזרחי לאזור הגדה המערבית
4. משרד הפנים – רשות האוכלוסין וההגירה
5. החטיבה הקונסולארית – משרד החוץ
על ידי פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
מרמי צלאח א-דין 29, ירושלים
טלפון: 073-3925590; פקסי: 02-6467011

המשיבים

תגובה לקראת דיון מטעם המשיבים

1. לקראת הדיון הקבוע לשמיעת העתירה ליום 2.5.2022 ועל רקע תגובת העותרים מיום 31.3.2022 מתכבדים המשיבים להגיש תגובתם כדלהלן.
2. כזכור עניינה של העתירה בבקשת העותרים כי בית המשפט הנכבד יוציא מלפניו צווים על תנאי המורים למשיבים לבוא ולתן טעם:

א. מדוע לא יתקנו את נוסחו של "נוהל כניסת זרים לשטחי איר"ש" כך שיכללו בו, לכל הפחות, התיקונים שנתבקשו על ידי העותרים בפנייתם אליהם מיום 10.12.2018.

ב. לחלופין, מדוע לא יבטלו את "נוהל כניסת זרים לשטחי איר"ש" הקיים, ויתקעו תחתיו נוהל או צו חדש, בו ישולבו, לכל הפחות, התיקונים שנתבקשו על ידי העותרים כאמור.

ג. באשר לעותרים 1-3: מדוע לא יחזרו בהם מסירובם לדון בבקשתה של העותרת 1 להאריך את תוקף אשרת השהייה שלה לגדה המערבית, כאזרחית קנדית, כבת זוגו של תושב קבע בגדה ואמה של תושבת קבע בגדה (העותרים 2 ו-3 בהתאמה), ויאשרו את הבקשה, כך שתינתן לה אשרה בת שנה, עם אפשרות לכניסות רב-פעמיות;

ד. באשר לעותרת 4: מדוע לא יוסיפו לאשר את שהייתה ועבודתה בשטחים באמצעות אשרה מתאימה בת שנה, עם אפשרות לכניסות רב-פעמיות;
ה. באשר לעותר 5: מדוע לא יוסיפו לאשר את שהייתו ועבודתו בשטחים באמצעות אשרת שהייה ועבודה בת שנה, עם אפשרות לכניסות רב-פעמיות, ומדוע לא ישיבו לו את סכום הערבות שהפקיד אצל המשיב 3.

3. בהתייחס לעותרים 1-3 הגישו המשיבים ביום 14.11.2021 הודעת עדכון במסגרתה הודיעו כי נמסר מגורמי המשיבים שאלה העבירו את אישורם המוקדם להסדרת מעמדה של העותרת 1, בהתאם להסדר הקבוע בסעיף 28(11) לנספח האזרחי להסכם הביניים, והרשות הפלסטינית רשאית לרשום את העותרת 1 כתושבת האזור.

על פי הנטען על ידי העותרים, העותרת 1 קבלה לאחרונה מעמד של תושבת קבע באזור (סעיף 11 לתגובת העותרים מיום 31.3.2022).

אשר על כן, בהתייחס לעותרים 1-3 יחזרו המשיבים ויטענו כי דין העתירה להימחק.

4. בהתייחס לעותרים 4-5 הגישו המשיבים ביום 23.2.2022 הודעה מעדכנת במסגרתה מסרו כי עם השלמת נוהל כניסת זרים אף העתירה בעניינם התייתרה וכי על העותרים להגיש בקשות עדכניות לקבלת אשרות שהייה בהתאם לנוהל העדכני.

המשיבים פירטו לעניין זה כי בהתאם לנוהל כניסת זרים החדש, מחולקות אשרות הכניסה והשהייה באזור לסוגים שונים. אשרות לפי חלק ב' לנוהל מיועדות לביקור קצר מועד באזור לתקופה שאינה עולה על שלושה חודשים. אשרות לפי חלק ג' לנוהל, הן אשרות שהייה המנופקות למטרות ייעודיות שונות, בהתאם למפורט בהוראות הפרק (כגון: אשרה למרצים וחוקרים בתחום ההשכלה הגבוהה; סטודנטים; מתנדבים ועוד). חלק ד' לנוהל, מתייחס לבקשות להסדרת מעמד באזור ולאפשרות לקבלת אשרות לשהיית בני זוג זרים של תושבי אזור, שהרשות הפלסטינית העבירה בעניינם בקשה להסדרת מעמד שסורבה, לצד בני זוגם תושבי האזור (שלב"ז).

לעניינם של העותרים 4-5 רלוונטי חלק ג' לנוהל "אשרות למטרות ייעודיות".

העתק של נוהל כניסה ושהייה של זרים לשטחי יהודה ושומרון צורף מש"1 להודעת המשיבים.

5. ביום 31.3.2022 הגישו העותרים תגובה להודעת המשיבים האמורה במסגרתה העלו שורה ארוכה של טענות בהתייחס לנוהל כניסת הזרים העדכני.

6. יצוין כי מאז הגשת הודעת המשיבים מיום 23.2.2022 ועד למועד זה, טרם פנו העותרים 4-5 בבקשה להתרת שהייתם באזור בהתאם להוראות הנוהל החדש, ובחרו להותיר את טענותיהם במישור התיאורטי – שכידוע, אין עניינו לביורר בפני בית משפט נכבד זה.

כך, באפשרות העותרת 4 לפנות בבקשה לקבלת אשרת שהייה באזור בשל היותה מתנדבת או בבקשה לקבלת היתר תעסוקה באזור; ובאפשרות העותר 5 להגיש בקשה לאשרת שהייה ולקבלת היתר תעסוקה באזור, בהתאם להוראות חלק ג' לנוהל החדש.

7. עוד ראוי לציין בעניין העותרת 4, כי בית הספר בו העותרת מלמדת - Pioneers Baccalaureate School בשכם – פנה למשיבים באחרונה בהשגה על הנוהל, באמצעות העותר 6. במסגרת פנייה זו פורטו טענות דומות לטענות העותרים דכאן. השגה זו, מצויה בעת זו בבחינת הגורמים המוסמכים, וברור כי המענה להשגה ישליך, מיניה וביה, גם על עניינה של העותרת 4, המלמדת בבית הספר.

יושלם עוד כי בהודעת המשיבים האמורה מיום 23.2.2022 הובהר כי באפשרות העותרת 4 לפנות בבקשה לקבלת היתר שהייה באזור, בהיותה מתנדבת בבית הספר. עם זאת, מתגובת העותרים מיום 31.3.2022 עלה כי, על פני הדברים, העותרת אינה עומדת בקריטריונים הבסיסיים שנקבעו לקבלת אשרה זו. זאת, הן בשל היקף התשלום שהיא מקבלת מבית הספר (העולה באופן ניכר על שכר המינימום באזור), והן בשל תקופת שהותה הארוכה. על רקע זה, ומבלי לקבוע מסמרות בעניין, ייתכן שעל העותרת 4, לפנות בבקשה לקבלת היתר לתעסוקה באזור, בהתאם לסעיף 6 לפרק ג' לנוהל החדש.

8. על רקע מכלול האמור ומשבחרו העותרים 4-5 להותיר את עתירתם במישור התיאורטי, יטענו המשיבים כי דין עתירתם להימחק ועליהם לפעול להגשת בקשה בהתאם להוראות הנוהל החדש.

9. כך גם הם פני הדברים ביחס לסעד המבוקש בעתירה בדבר מתן אפשרות **לכניסות ויציאות רב פעמיות מהאזור (מולטי ויזה)** - סעיף 7 לחלק א' לנוהל החדש עוסק באשרות רב פעמיות (עמי' 10 לנוהל) וקובע כי:

"... זרים שקיבלו אשרות ייעודיות מכוח העילות הכלולות בחלק ג' לנוהל זה, יוכלו לפנות לגורם המוסמך בבקשה לקבל אשרה המאפשרת כניסה רב פעמית לאזור. יובהר, כי אשרה רב פעמית כרוכה בתשלום אגרה."

10. על רקע זה, ככל שבקשתם של העותרים 4-5 לקבלת אשרות שהייה כאמור לעיל תאושר, יתאפשר להם גם לפנות לקבלת אשרת כניסה רב-פעמית לאזור. יתר על כן, ככל שמי מהעותרים 4-5 יקבלו אשרה לפי סעיף 6 לחלק ג' הרי שזו מאפשרת ממילא כניסה רב פעמית לאזור וממנו **ללא צורך בהגשת בקשה פרטנית** לאשרה רב פעמית.

11. לאור האמור, המשיבים ישובו ויטענו כי על העותרים 4-5 להגיש **בקשות חדשות** לקבלת אשרה מתאימה לצורך כניסתם ושהייתם באזור על בסיס המסמכים הנדרשים לכך בהתאם לנוהל החדש, וזאת על מנת שתתקבל החלטה מנהלית חדשה בעניינם, תוך התייחסות להוראות הנוהל החדש.

12. המשיבים יוסיפו כי עד להכרעתם בבקשות העותרים 4-5 ובשים לב לכך שהנוהל עצמו טרם נכנס לתוקף, המשיבים אינם מתגדים להשאיר את מצב הדברים הנוגע לשהיית העותרים 4-5 באזור כפי שהיה במהלך ניהול ההליך בפני בית משפט נכבד זה, וזאת בתנאי כי העותרים 4-5 יגישו בקשות מתאימות כאמור עד ליום 1.7.2022.

א) ביחס לעותרת 4: המשיבים מסכימים שלא לנקוט הליכי אכיפה נגד עבודת העותרת או התנדבותה בבית הספר באזור וזאת עד לקבלת החלטה עדכנית בעניינה על בסיס הנהל החדש.

ב) ביחס לעותר 5: עד לקבלת החלטה עדכנית בעניינו ובהעדר שינוי נסיבות, יאפשרו המשיבים לעותר 5 לצאת ולהכנס מהאזור תוך תיאום חזרתו מראש מול גורמי המינהל האזרחי.

בשים לב למועד כניסת הנוהל לתוקף כאמור, עמדת המשיבים ביחס לכניסת העותרים ויציאתם מהאזור עומדת בעינה - המשיבים ימשיכו ויאפשרו לעותרים 4-5 לצאת ולהכנס מהאזור תוך תיאום והכל בהעדר מניעה ביטחונית או פלילית ועד להכרעה בבקשות ככל שיוגשו.

13. עוד יתייחסו המשיבים לעותר 6 והסעד הראשון והשני המבוקשים בעתירה - העותר 6 מפנה למכתבו מיום 10.12.2018 בו ביקש להסדיר שורה של היבטים במסגרת נוהל כניסת זרים ולחלופין טען כי יש להחליף את הנוהל או לקבוע הוראה אחרת שתותקן במקום הנוהל ותכלול התייחסות להיבטים שהועלו במכתבו האמור.

גם בעניין זה יטענו המשיבים כי עם השלמת נוהל כניסת זרים, אף הסעדים הכלליים הנוגעים לתיקון נוהל כניסת זרים והמבוקש במכתבו של העותר 6 מיום 10.12.2018 אינם עוד רלוונטיים. הנוהל החדש מסדיר שורה של נושאים, גם אם לא את כולם, המוזכרים במכתב העותר 6 (כגון: אשרות עבודה והתנדבות; הפקדת ערבויות; בקשות להארכת האשרות; מולטי ויזה – אשרות רב פעמיות).

אשר על כן, ושעה שאין עוד העתירה מגלה סוגיות **בעניינם של עותרים קונקרטיים ואך ברוך הוא כי התשתית הנורמטיבית העומדת בבסיס העתירה השתנה**, יטענו המשיבים כי אף ביחס לסעד הראשון והשני, העתירה איננה עוד רלוונטית ודינה להימחק.

14. לאור מכלול האמור, יטענו המשיבים כי העתירה שבנדון מיצתה את עצמה והלכה למעשה התייתרה ודינה להימחק.

בעניין זה יפנו המשיבים לפסיקתו של בית המשפט הנכבד אשר לא אחת פסק כי מעת שעניינם של העותרים הקונקרטיים בא על פתרונם, אין מקום לדון בעתירה שהפכה תיאורטית, מקום בו היא מנותקת מצורך קונקרטי ותקף.

כך למשל, נקבע בבג"ץ 894/09 כל בו ספרים (ס.ה.ר) בע"מ נ' שר האוצר (נבו 1.10.2009):

11. [...] הלכה היא, כי עתירה שהסעד המבוקש בה איננו נשען על תשתית עובדתית קונקרטיה, ואשר אינה מיועדת ליישב סכסוך תלוי ועומד, ואינה נושאת עמה נפקות מעשית מיידיה, איננה מעמידה, דרך כלל, עילה למתן סעד על-ידי בית משפט זה [...] במקרה זה, עם מתן רשיון הייבוא לעותרת, התמצה הטיפול המעשי בעניינה, ובקשת הסעד שנוותר – מתן פרשנות לסעיפים 3 ו-4 לפקודה, הפכה מנותקת מצורך קונקרטי ומנפקות מעשית וישירה, הנדרשים כתנאי למתן סעד כזה".

בית המשפט הנכבד הוסיף ועמד על הצורך להימנע מעיסוק בעתירות תיאורטיות אשר אינן מעוררות שאלה קונקרטיות המעוגנת בנסיבותיו של מקרה ספציפי, וזאת אף כאשר השאלה המתעוררת היא בעלת חשיבות עקרונית. כך, למשל, נקבע בפסק הדין בבג"ץ 3574/12 פישר נ' ממשלת ישראל (נבו 7.7.2013):

6. [...] פעמים רבות נקבע, כי בית המשפט אינו נוהג להיזקק לעתירות בעלות אופי תיאורטי, למעט במקרים חריגים (ראו, למשל, בג"ץ 6055/95 צמח נ' שר הביטחון, פ"ד נג (5) 241, 250 (1999); בג"ץ 10026/04 פועלים אי.בי.אי – חיתום והנפקות בע"מ נ' הממונה על הגבלים עסקיים [פורסם בנבו] (6.2.2005)). זאת, אף אם העתירה הייתה אקטואלית כאשר הוגשה, ואף אם העתירה מעוררת שאלות משפטיות חשובות ועקרוניות".

על עמדה זו שב בית המשפט הנכבד פעמים רבות (ראו למשל: בג"ץ 3095/05 אביחיל - מושב עובדים של חיילים משוחררים נ' הועדה לתשתיות לאומיות - משרד הפנים (נבו 6.3.2008); בג"ץ 973/12 עמותת "במקום" מתכננים למען זכויות תכנון נ' שר הפנים (נבו 30.5.2013); בג"ץ 2821/17 ח"כ יהודה גליק נ' ראש הממשלה (נבו 8.11.2017)).

15. כאמור לעיל, ביום 31.3.2022 הגישו העותרים תגובה להודעת המשיבים במסגרתה העלו שורה ארוכה של טענות בהתייחס לנוהל כניסת הזרים העדכני. בהינתן כי התשתית הנורמטיבית העומדת בבסיס העתירה שבכותרת השתנתה באופן שהעתירה דנא איננה עוד רלוונטית, הרי שדומה כי תגובת העותרים היא הלכה למעשה עתירה חדשה.

16. לכך יוסף כי טענות העותרים בהתייחס לנוהל החדש הן בשלב זה טענות תיאורטיות ואף לוקות בחוסר מיצוי הליכים, כאשר במקביל להגשת תגובת העותרים לבית משפט נכבד זה, פנה ב"כ העותרים למשיבים במספר רב של השגות ביחס להסדרים הקבועים בנוהל (פנייה מיום 22.3.2022), וכן בהשגה נוספת מטעם, מעסיקה של העותרת 4 כאמור לעיל. במסגרת הפניות האמורות הועלו טענות דומות לטענות העולות בתגובת העותרים לצד טענות נוספות אחרות.

בימים אלה בוחנים המשיבים את מכלול ההשגות ומענה להן יועבר לפונים עם סיום בחינתן כאמור במכתבה של רמ"ד תיעוד ומרשם, ביחידת תיאום פעולות הממשלה בשטחים, מיום 18.4.2022. עוד יוזכר, כי הנוהל נקבע כפיילוט לתקופה של שנתיים, במהלכה יבחנו השלכות הוראותיו ואופן יישומן.

העתק מכתב רמ"ד תיעוד ומרשם, ביחידת תיאום פעולות הממשלה בשטחים, מיום 18.4.2022 מצורף ומסומן מש/1.

17. למעלה מן הצורך, המשיבים יתייחסו להלן בקצירת האומר ומבלי למצות, לטענותיהם המרכזיות של העותרים ביחס לנוהל, כפי שעלו מתגובתם.

תחילה נחזור ונזכיר כי עסקינן בהוראות נוהל אשר נקבע על ידי המפקד הצבאי וטרם החל יישומו. בהתייחס למתחם התערבותו של בית משפט נכבד זה במקרים כגון דא נפנה לפסק דינו של בית משפט נכבד זה בבג"ץ 794/17 ואיל חוסיין באג'יס זיאדה נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית (פורסם באר"ש, 31.10.2017):

"בית משפט זה עמד לא אחת על כך שהמפקד הצבאי חייב, ככל גוף מנהלי, להפעיל את סמכותו על פי עקרונות הסבירות והמידתיות, ושיקול דעתו יהיה נתון לביקורת שיפוטית (עניין אבו צפיייה, פסקה 27; עניין בית לחם, עמ' 747; השוו: עניין אבו דאהר, עמ' 378; עניין מראעבה, עמ' 507-509). אשר להיקף הביקורת על שיקול דעתו של המפקד הצבאי, מקום שהחלטתו נשענת על ידע צבאי – בית המשפט נותן משקל מיוחד למומחיותו הצבאית ומותיר לו שיקול דעת רחב (ראו: עניין אל ח'וואג'ה, פסקה 32; עניין עג'ורי, עמ' 375; כן ראו: עניין בית סוריק, עמ' 844; עניין הס, עמ' 458; עניין דויקאת, עמ' 25; בג"ץ 258/79 עמירה נ' שר הביטחון, פ"ד לד(1) 90, 92 (1979)). מנגד, כאשר החלטת המפקד הצבאי פוגעת בזכויות אדם, תיקבע מידתיות הפגיעה על פי המבחנים המקובלים בעניין זה (עניין מראעבה, פסקה 32; עניין בית סוריק, עמ' 846; עניין הלחימה ברפית, עמ' 393).

18. אשר לטענות הנוגעות לבקשות של אזרחי מדינות המקיימות יחסים דיפלומטיים עם ישראל - טענה זו הועלתה על ידי העותרים בראש ובראשונה בהתייחס לעותרת 1 אזרחית ירדן אשר בקשה לקבל אשרות שהייה לצד בן זוגה ומשפחתה באזור. כאמור לעיל, העותרת 1 קבלה לאחרונה מעמד של תושבת קבע באזור ועל כן הסעד הנוגע אליה בהיבט זה איננו עוד רלוונטי. עוד יצוין כי טענות לעניין זה הועלו על ידי העותר 6 אף במסגרת השגתו לעניין הנוהל, ואלו נבחנות בימים אלו ומענה להם ינתן בנפרד.

לצד האמור, יוסבר כי במסגרת הנוהל נקבעה רשימה מצומצמת של מדינות, אשר בהתאם לעמדת הגורמים המקצועיים קיימים טעמים ביטחוניים או מדיניים להגביל את כניסת אזרחיהם או בעלי תיעוד מטעמן לאזור, על אף קיומם של יחסים דיפלומטיים עם מדינת מוצאם (לעניין זה נבקש להפנות, בין היתר, לפסיקת בית המשפט הנכבד בבג"ץ 1852/14 פלוני נ' מפקד כוחות צה"ל באיו"ש (4.9.2014) ובג"ץ 2060/15 פלונים נ' מפקד כוחות צה"ל באיו"ש (20.7.2015)).

נוסיף ונציין כי בידי אזרחים אלו האפשרות להמשיך ולפנות לצורך קבלת רישיון ביקור בהתאם לסעיף 28(3) לנספח האזרחי להסכם הביניים. יוער כי היקף המדינות הכלולות בהסדר ייחודי זה בנוהל החדש מצומצם מזה שנקבע בנוהל הקודם.

19. הנוהל מסדיר עוד שורה ארוכה של נושאים שעד עתה לא הוסדרו – כך באשר לאשרות רב פעמיות אשר עד עתה ככלל זה לא ניתנו בהתאם לנוהל כניסת זרים הקודם, אלא במקרים חריגים וזאת ללא הסדרה מפורשת. על כן, שעה שהנוהל מאפשר קבלת אשרות רב פעמיות הרי שהדבר הוא בבחינת הטבה באשר למצב הדברים הנורמטיבי הקודם. זאת גם אם המפקד הצבאי החליט לאפשר קבלת אשרות רב פעמיות בהתייחס לאשרות קונקרטיות הניתנות לצורך שהייה ארוכת טווח באזור. לצד האמור יובהר כי בימים אלו כאמור נבחנות הטענות בהתייחס להרחבת אפשרות זו עבור מטרות אשרה נוספות, תוך שקלול כלל ההיבטים הביטחוניים והאחרים הכרוכים בכך.

דרישה להפקדת ערבות – במסגרת הנוהל נקבעו לראשונה הוראות פומביות לעניין קביעת תנאים באשרה לרבות קביעת ערבות. במסגרת זו נקבע כי הערבות תתבקש לצורך עמידה בתנאי האשרה בלבד, וכן נקבע מדרג סמכויות לעניין גובה הערבות. העותר 6, טוען הן במסגרת תגובתו והן במסגרת פנייתו כי הסדרים אלו אינם מפורטים דיים. טענות אלו נשקלות כאמור בימים אלו.

באשר לקיומה של תקופת צינון – הן במסגרת הנוהל הישן והן במסגרת הנוהל החדש הוגבלו משך האשרות לתקופות של עד 27 חודשים. לאור הניצול של אשרות אלו לצורך השתקעות באזור הוחלט לראשונה על קביעת תקופות צינון בין חידוש האשרות. לצד האמור, נקבעו הוראות המאפשרות החרגה מהגבלה זו על ידי הגורם המוסמך במתפ"ש. כאמור, העותר 6 השיג בפנייתו על תקופות אלה ואף טענותיו במישור זה נבחנות בימים אלו.

20. בהתאמה למכלול האמור ועל רקע הצורך בזמן נוסף לשם השלמת בחינת הן טענותיו של העותר 6 כפי העולות מהשגותיו לצד השגות נוספות שהתקבלו לעניין הנוהל, הוחלט על ידי גורמי המשיבים על דחיית כניסת הנוהל לתוקף בעת הזו ב- 45 ימים.

21. נחזור ונבהיר כי כלל האמור בהתייחס לנוהל העדכני הוא למעלה מן הדרוש לצורך העתירה דנו ולשלמות התמונה. המשיבים יחזרו ויטענו כי העתירה דנו התייתרה ודינה להימחק והדברים יפים ביתר שאת שעה שחל שינוי במסגרת הנורמטיבית העומדת בבסיסה.

22. העובדות בתגובה זו נתמכות בתצהירה של רס"ן יסמין טאו, רמ"ד תיעוד ומרשם ביחידת מתאם פעולות הממשלה בשטחים.

היום, כ"ו בניסן תשפ"ב
27 באפריל 2022

שרון הואש-איגר, עו"ד
סגנית בכירה א' בפרקליטות המדינה
בפרקליטות המדינה